

ΕΝΑ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΙ
ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΒΑΣΙΣΜΕΝΟ ΣΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ
ΦΥΛΟΥ

ΓΙΑ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΟΥ ΒΙΩΝΟΥΝ
ΕΝΔΟΣΥΝΤΡΟΦΙΚΗ ΒΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Το Υπόδειγμα του Wompower	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Εννοιολογικό Πλαίσιο: Το Φαινόμενο της Έμφυλης Βίας	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Οι Εμπειρίες των Γυναικών Θυμάτων Ενδοσυντροφικής Βίας ...	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Ολοκληρωμένη Πρόληψη Ενδοσυντροφικής Βίας και Υπηρεσία Υποστήριξης – Το Υπόδειγμα του Wompower	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Τελικά Σχόλια.....	25
Επιλεγμένες πηγές και Βιβλιογραφία.....	26

Δημιουργήθηκε από τους:

Ίδρυμα SURT, ΙΣΠΑΝΙΑ (συνεργάτες: Mar Camarasa, Laura Sales Gutiérrez, Amanda Alexanian)
Ρουμανικός Σύλλογος Δια Βίου Μάθησης, ΡΟΥΜΑΝΙΑ (συνεργάτες: Emilia Saulescu, Simona Musteata)

Απρίλιος 2014

Αυτή η έκδοση πραγματοποιήθηκε με την οικονομική υποστήριξη του προγράμματος Δάφνη III της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Τα περιεχόμενα αυτής της έκδοσης είναι αποκλειστική ευθύνη των συγγραφέων και δεν μπορεί να θεωρηθεί σε καμία περίπτωση ότι αντικατοπτρίζει τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Κωδικός έργου: JUST/2012/DAP/AG/3008

Αγαπητέ αναγνώστη,

Αυτό το φυλλάδιο απευθύνεται στους επαγγελματίες που παρέχουν υπηρεσίες στις γυναίκες οι οποίες έχουν πέσει θύματα έμφυλης βίας: στους ψυχολόγους, τους θεραπευτές, τους εκπαιδευτές, τους συμβούλους, κλπ.

Το φυλλάδιο αυτό δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού προγράμματος «WOMPOWER- Η ενδυνάμωση των γυναικών για την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας μέσα από ένα ολοκληρωμένο μοντέλο εκπαίδευσης, υποστήριξης και συμβουλευτικής» χρηματοδοτούμενο από την Ευρωπαϊκή Ένωση εντός του προγράμματος ΔΑΦΝΗ III.

Οι σκοποί αυτού του φυλλαδίου είναι οι ακόλουθοι:

- X Η παροχή ενός εννοιολογικού πλαισίου πάνω στο φαινόμενο της έμφυλης βίας.
- X Ανασκόπηση των εμπειριών των γυναικών που έχουν πέσει θύματα έμφυλης βίας, όπως προέκυψαν από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε μέσω του έργου.
- X Η παρουσίαση της Υπηρεσίας Ολοκληρωμένης Πρόληψης και Υποστήριξης για την Ενδοσυντροφική Βία – το ολοκληρωμένο υπόδειγμα στήριξης των γυναικών θυμάτων ή πιθανών θυμάτων ενδοσυντροφικής /έμφυλης βίας του WOMPOWER.

Το φυλλάδιο συνοδεύεται από το DVD του έργου μέσα στο οποίο μπορείτε να βρείτε σε ηλεκτρονική μορφή όλο το υλικό που έχει προκύψει από το έργο, συμπεριλαμβανομένου του ολοκληρωμένου υποδείγματος WOMPOWER με διάφορα εργαλεία για τους επαγγελματίες. Ελπίζουμε ότι θα βρείτε αυτό το φυλλάδιο χρήσιμο στη δουλειά σας το οποίο σχετίζεται με δραστηριότητες και υπηρεσίες για τις γυναίκες που έχουν υποφέρει από την έμφυλη βία.

Κεφάλαιο 1

ΤΟ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ WOMPOWER

Το «WOMPOWER - Η ενδυνάμωση των γυναικών για την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας μέσα από ένα ολοκληρωμένο μοντέλο εκπαίδευσης, υποστήριξης και συμβουλευτικής» είναι ένα Ευρωπαϊκό έργο συν-χρηματοδοτούμενο από την Ευρωπαϊκή Ένωση εντός του προγράμματος ΔΑΦΝΗ III (JUST/2012/DAP/AG/3008).

Οι συγκεκριμένοι στόχοι του έργου είναι:

- X Η έρευνα στα εθνικά προγράμματα και στην υπάρχουσα νομοθεσία στις συνεργαζόμενες Ευρωπαϊκές χώρες όσον αφορά στη βία κατά των γυναικών, καθώς επίσης η διεξαγωγή έρευνας πάνω στις εμπειρίες βίας των γυναικών εντός του περιβάλλοντός τους.
- X Η ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου υποδείγματος στήριξης των γυναικών θυμάτων ή πιθανών θυμάτων ενδοσυντροφικής/ έμφυλης βίας: εκπαίδευση, ενημέρωση και συμβουλευτική.
- X Ο σχεδιασμός εκπαιδευτικού και πληροφοριακού υλικού για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, τους επαγγελματίες που ασχολούνται με την εκπαίδευση ενηλίκων στον τομέα της βίας κατά των γυναικών, τα δικαιώματα των γυναικών και την υπάρχουσα διαθέσιμη υποστήριξη για την καθοδήγηση και προστασία των γυναικών θυμάτων βίας.
- X Η διοργάνωση σεμιναρίων και συνεδρίων ευαισθητοποίησης με την άμεση συμμετοχή της ομάδας στόχου και τους αρμόδιους φορείς.

Τα κύρια αποτελέσματα του έργου είναι:

Έκθεση αποτελεσμάτων της έρευνας, ολοκληρωμένο υπόδειγμα εκπαίδευσης, συμβουλευτικής και υποστήριξης συμπεριλαμβανομένης της διαδικτυακής πλατφόρμας για πληροφορίες και συμβουλευτική, εκπαίδευση και συμβουλευτική (διαπροσωπική και διαδικτυακή) που έχει οργανωθεί με τη συμμετοχή των γυναικών από την ομάδα στόχο, φυλλάδια για τις γυναίκες, τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και τους επαγγελματίες, σεμινάρια και συνέδρια ευαισθητοποίησης, DVD σχετικά με το έργο.

Το έργο έχει διάρκεια 2 χρόνια, με εκκίνηση την 1η Ιανουαρίου του 2013 και λήξη την 31η Δεκεμβρίου του 2014.

Οι συνεργάτες του έργου:

Ρουμανικός Σύλλογος Δια Βίου Μάθησης, Συντονιστής – Ρουμανία,
<http://www.srep.ro>

Ίδρυμα SURT. Ίδρυμα Γυναικών. Ιδιωτικό Ίδρυμα – Ισπανία
<http://www.surt.org>

Τοπική Αστυνομία Δημαρχείο Βαλένθιας – Ισπανία
<http://www.policia.localvalencia.es>

Όουλου Ξενώνας για την Μητέρα & το Παιδί – Φιλανδία
http://www.ensijaturvakotienliitto.fi/jasenyhdistykset/oulun_ensi-ja_turvakoti_ry

Εργαστήριο Υγείας & Οδικής Ασφάλειας (ΕΥΟΑ),
Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (ΤΕΙ) Κρήτης
<http://lahers.seyp.teicrete.gr>

Καταφύγιο Γυναικών NPO - Εσθονία
www.naistetugi.ee

Δήμος Ουψάλας, Γραφείο Υγείας & Κοινωνικής Πρόνοιας -
Σουηδία, www.uppsala.se

Υποστήριξη Γυναικών & Πληροφοριακό Κέντρο MARTA-Λετονία
<http://www.marta.lv>

Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφοράς και Διάχυσης Αποτελεσμάτων
Ευρωπαϊκών Έργων (E.N.T.E.R) – Αυστρία
www.enter-network.eu

Κεφάλαιο 2

ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ: ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΜΦΥΛΗΣ ΒΙΑΣ

ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

Ένα από τα κύρια προβλήματα των υπεύθυνων χάραξης πολιτικής και των επαγγελματιών που ασχολούνται με το φαινόμενο της έμφυλης βίας είναι το να φτάσουν σε μία κοινή κατανόηση σχετικά με την ορολογία που χρησιμοποιείται.

Η χρήση κατάλληλης ορολογίας δεν είναι επουσιώδης, καθώς έχει σημαντικές συνέπειες, αφού επηρεάζει το πώς οι επαγγελματίες κατανοούν και αντιμετωπίζουν ένα φαινόμενο. Επιπλέον, οι ανομοιότητες στην ορολογία ανάμεσα στις χώρες παρεμποδίζουν την συγκέντρωση συγκρίσιμων στοιχείων και την αντιμετώπιση του φαινομένου σε διεθνές επίπεδο.

Οι διεθνείς οργανισμοί χρησιμοποιούν κυρίως δύο όρους για να μιλήσουν για την βία που ασκείται κατά των γυναικών με βάση το φύλο (GBV): τη βία κατά των γυναικών και την έμφυλη βία.

Τα Ηνωμένα Έθνη και το Συμβούλιο της Ευρώπης χρησιμοποιούν τον όρο «βία κατά των γυναικών» για να περιγράψουν «όλες τις πράξεις της έμφυλης βίας που έχουν ως αποτέλεσμα ή πιθανόν να έχουν ως αποτέλεσμα τη σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική ή οικονομική κακοποίηση ή δοκιμασία των γυναικών, συμπεριλαμβανομένων των απειλών τέτοιων πράξεων, του καταναγκασμού, ή της αυθαίρετης στέρησης της ελευθερίας, είτε συμβαίνει στη δημόσια είτε στην ιδιωτική ζωή».

Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων, η «βία με βάση το φύλο (GBV) είναι η βία που στρέφεται κατά ενός ατόμου με βάση το φύλο. Αποτελεί παραβίαση του θεμελιώδους δικαιώματος στη ζωή, την ελευθερία, την ασφάλεια, την αξιοπρέπεια, την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, της μη διάκρισης και της σωματικής και ψυχικής ακεραιότητας».

Σε αυτό το φυλλάδιο χρησιμοποιούνται σε εναλλαγή οι όροι έμφυλη βία και η βία κατά των γυναικών, με βάση τους ορισμούς που δόθηκαν παραπάνω.

ΜΙΑ ΜΟΡΦΗ ΕΜΦΥΛΗΣ ΒΙΑΣ: Η ΕΝΔΟΣΥΝΤΡΟΦΙΚΗ

Η έμφυλη βία ή η βία κατά των γυναικών μπορεί να πάρει διάφορες μορφές, όπως ψυχολογική, σωματική, σεξουαλική, οικονομική και κοινωνική. Μπορεί, επίσης, να λάβει χώρα τόσο στη δημόσια όσο και στην ιδιωτική ζωή.

Η Σύσταση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των γυναικών κατά της βίας (2002) αναφέρει ότι η βία κατά των γυναικών περιλαμβάνει, αλλά δεν περιορίζεται στη: «βία που πραγματοποιείται εντός της οικογένειας ή της οικιακής μονάδας, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, της σωματικής και ψυχικής επιθετικότητας, της συναισθηματικής και ψυχολογικής κακοποίησης, του βιασμού και της σεξουαλικής κακοποίησης, της αιμομιξίας, του βιασμό μεταξύ των συζύγων, τους συχνούς ή περιστασιακούς συντρόφους, τα εγκλήματα που διαπράττονται στο όνομα της τιμής, τον ακρωτηριασμό των γεννητικών και σεξουαλικών οργάνων των γυναικών και άλλων παραδοσιακών πρακτικών που είναι επιβλαβείς για τις γυναίκες, όπως οι αναγκαστικοί γάμοι».

Η υπηρεσία που προτείνεται σε αυτό το φυλλάδιο εστιάζει σε ένα συγκεκριμένο είδος έμφυλης βίας: την ενδοσυντροφική βία (IPV) κατά των γυναικών. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) ορίζει την έννοια της ενδοσυντροφικής βίας ως τη συμπεριφορά από τον σύντροφο ή τον πρώην σύντροφο που προκαλεί σωματική, σεξουαλική ή ψυχολογική κακοποίηση, συμπεριλαμβανομένης της φυσικής επιθετικότητας, του σεξουαλικού εξαναγκασμού, της ψυχολογικής κακοποίησης και του ελέγχου των συμπεριφορών (Krug et al., 2002).¹ Όσον αφορά στην ενδοσυντροφική βία κατά των γυναικών, ο ορισμός καλύπτει τη βία κατά των γυναικών που διαπράττεται και από τους δύο, νυν και πρώην άνδρες, συζύγους και συντρόφους.

¹ Σε ορισμένες χώρες, ο όρος «ενδοοικογενειακή βία» χρησιμοποιείται ως συνώνυμο της ενδοσυντροφικής βίας, ενώ σε άλλες είναι συνώνυμη με τη βία στο οικογενειακό περιβάλλον (κάθε πράξη βίας (σωματική, ψυχολογική, σεξουαλική, οικονομική, συναισθηματική...) που ασκείται σε μια σχέση συγγένειας με την ευρεία έννοια (πρόγονοι, απόγονοι, αδέρφια, σύζυγοι...), ανεξάρτητα από το φύλο και το γένος. Αυτές οι διαφορές μπορεί να προκαλέσουν σύγχυση και για το λόγο αυτό, το έγγραφο αυτό χρησιμοποιεί τον όρο «ενδοσυντροφική βία».

ΕΜΦΥΛΗ ΒΙΑ: ΕΝΑ ΖΗΤΗΜΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ, ΜΙΑ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΑΝΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

Η έμφυλη βία (ΕΒ) είναι παραβίαση των θεμελιωδών ελευθεριών και δικαιωμάτων, όπως του δικαιώματος της ελευθερίας και ασφάλειας, όπως αναφέρεται στο Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2002).

Η ΕΒ αποτελεί εκδήλωση της ανισότητας μεταξύ των δύο φύλων όπως αυτές έχουν δομηθεί από την κοινωνία, ένα κοινωνικά δομημένο φαινόμενο που έχει τις ρίζες του στις άνισες σχέσεις εξουσίας ανάμεσα στις γυναίκες και στους άνδρες στο πλαίσιο της πατριαρχικής κοινωνίας. Είναι μία έκφραση της ανδρικής εξουσίας και χρησιμοποιείται από τους άνδρες προκειμένου να αναπαράγουν και να διατηρούν την κοινωνική τους θέση και εξουσία πάνω στις γυναίκες.

Με αυτή την έννοια, είναι μια οργανική βία που είναι λειτουργική για τους άνδρες και το πατριαρχικό σύστημα. Η Γενική Σύσταση Νο. 19 (1992) της Σύμβασης για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών (CEDAW) ορίζει τη βία κατά των γυναικών ως τη «βία που στρέφεται εναντίον μιας γυναίκας επειδή είναι γυναίκα ή ότι επηρεάζει δυσανάλογα τις γυναίκες».

Η ΕΒ είναι συχνά ιδιαίτερα ανεκτή και νομιμοποιημένη. Μέσω της διαδικασίας της κοινωνικοποίησης οι ρόλοι των δύο φύλων μεταδίδονται, μαθαίνονται και εσωτερικεύονται ως κάτι φυσικό. Με βάση αυτή τη διαδικασία, οι άνδρες συνδέονται με το ρόλο του αρσενικού. Η κοινωνία αναμένει από αυτούς να είναι ισχυροί, δραστήριοι, ανεξάρτητοι και γενναίοι. Αντίθετα, οι γυναίκες συνδέονται με το γυναικείο ρόλο, με χαμηλότερο κοινωνικό κύρος. Αναμένεται από αυτές να είναι συναισθηματικές, παθητικές, εξαρτημένες και φοβισμένες.

Το τρέχον αυτό σύστημα γένους-φύλου καθορίζει μια ιεραρχία που κατασκευάζει άνισες σχέσεις εξουσίας μεταξύ γυναικών και ανδρών που οδηγούν σε άνιση κατανομή της γνώσης, της περιουσίας, του εισοδήματος, των ευθυνών και των δικαιωμάτων. Ωστόσο, λόγω του εγκλιματισμού των ρόλων των δύο φύλων, αυτές οι ανισότητες είναι ευρέως αποδεκτές και συνήθως δεν αμφισβητούνται.

Κεφάλαιο 3

ΟΙ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΝΔΟΣΥΝΤΡΟΦΙΚΗΣ ΒΙΑΣ

Στο πλαίσιο του έργου WOMPOWER, διεξήχθη έρευνα πάνω στις εμπειρίες βίας των γυναικών, καθώς και στις ανάγκες τους για υποστήριξη μετά τη θυματοποίηση προκειμένου να χρησιμοποιηθούν σαν βάση για την ανάπτυξη του μοντέλου εκπαίδευσης, υποστήριξης και συμβουλευτικής των γυναικών.

Συνολικά 122 ημι-δομημένα ερωτηματολόγια με γυναίκες θύματα ενδοσυντροφικής βίας διεξήχθησαν στις 7 χώρες που συμμετέχουν στο έργο: Ρουμανία, Ισπανία, Ελλάδα, Φιλανδία, Σουηδία, Εσθονία και Λετονία.

Τα κύρια αποτελέσματα της επιτόπιας έρευνας συνοψίζονται παρακάτω. Η πλήρης έκθεση έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του έργου www.srep.ro/wompower υπό την ενότητα των Αποτελεσμάτων.

Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η έρευνα διεξήχθη σε πολύ διαφορετικές χώρες, με διαφορετικές νομοθεσίες όσον αφορά στη βία κατά των γυναικών και ποικιλόμορφες κοινωνικές συνθήκες.

Η παρακάτω περιγραφή αναδεικνύει κάποια στοιχεία τα οποία εμφανίζονταν κατ' επανάληψη κατά τη διάρκεια της έρευνας, όπως επίσης και σημαντικές διαφορές. Παρόλο που προσφέρει κάποια γνώση, δεν πρέπει να θεωρηθεί ως αντιπροσωπευτική εικόνα του φαινομένου της ενδοσυντροφικής βίας σε κάθε μία από τις 7 χώρες. Η βιβλιογραφία και οι πηγές στη σελίδα 26 μπορούν να προβούν χρήσιμες για περισσότερες πληροφορίες.

Κοινωνικό-δημογραφικά στοιχεία:

- X Οι γυναίκες που συμμετείχαν στην έρευνα ήταν μεταξύ 20 και 57 χρονών.
- X Όλες οι συμμετέχουσες ήταν θύματα ενδοσυντροφικής βίας.
- X Μεγάλη πλειοψηφία από αυτές κατά τη διάρκεια της συνέντευξης ήταν χωρίς σύντροφο, διαζευγμένες ή σε νομικές διαδικασίες έκδοσης διαζυγίου, ή ήδη διαζευγμένες. Κάποιες γυναίκες, αλλά ελάχιστες, ήταν ήδη παντρεμένες ή σε ερωτική

σχέση με το δράστη.

- X Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων είχαν απολυτήριο λυκείου ή χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο και μόνο ελάχιστες γυναίκες ήταν απόφοιτοι πανεπιστημίου.

Μορφές βίας:

- X Η πιο συχνή μορφή βίας που ασκήθηκε στις γυναίκες ήταν η επαναλαμβανόμενη σωματική βία. Σε όλες τις περιπτώσεις η λεκτική και σωματική βία συνυπήρχαν, ενώ η σεξουαλική βία κατά των γυναικών σε πολλές περιπτώσεις ήταν έκδηλη.
- X Σε κάποιες περιπτώσεις, επίσης, οι γυναίκες βίωσαν οικονομική βία.
- X Ο κοινωνικός αποκλεισμός και ο έλεγχος των κινήσεων ήταν κοινό στοιχείο στην εμπειρία ενδοσυντροφικής βίας των γυναικών.

«Έχουν περάσει 28 χρόνια που έχω παλέψει, έχω υποφέρει... είχα χτυπηθεί, είχα δεχτεί επίθεση τόσο εγώ όσο και τα παιδιά μου». (R05)

«Υπήρχε (βία) και σωματική και συναισθηματική. Υπήρχαν και οι δύο. Έτσι μπορείς να πεις ότι στην αρχή υπήρχε περισσότερο η συναισθηματική, αλλά μετά άρχισε να μετατρέπεται σε σωματική βία». (F17)

Η εκδήλωση της βίας

Η κακοποίηση και η βία ήταν ένα επαναλαμβανόμενο φαινόμενο, που στις περισσότερες περιπτώσεις είχαν διαρκέσει για χρόνια. Συχνά ξεκινούσαν στην αρχή της σχέσης, ακόμα και όταν το ζευγάρι ήταν στο στάδιο των ραντεβού.

Που συνέβαινε συνήθως η βία;

«Κακοποιούσε σεξουαλικά (τη θετική κόρη) για τέσσερα χρόνια έως ότου έμεινε έγκυος». (ES4)

Η βία συνέβαινε κυρίως εντός του οικογενειακού περιβάλλοντος. Ο πιο κοινός χώρος ήταν το σπίτι και το αυτοκίνητο. Η βία σε δημόσιους χώρους ήταν μάλλον σπάνια. Οι δράστες δεν ήθελαν να έχουν μάρτυρες, ενώ μια πολύ κοινή πρακτική ήταν να το κρατήσουν «αυτό» ως μυστικό. Η βία συνέβαινε κυρίως όταν τα ζευγάρια ήταν μόνα σε ένα δωμάτιο, ενώ τα παιδιά ήταν συχνά σπίτι,

αλλά συνήθως σε ένα άλλο δωμάτιο. Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι συμμετέχουσες είπαν ότι τα παιδιά - σε κάποιο βαθμό - ήταν αυτόπτες μάρτυρες της βίας. Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα ίδια τα παιδιά υπήρξαν, επίσης, θύματα σωματικής, ψυχολογικής ή ακόμη χειρότερα σεξουαλικής βίας.

Τι παρότρυνε στη βία;

Εντός του γενικού πλαισίου της έμφυλης βίας ως εργαλείο που χρησιμοποιείται από τους άνδρες για να αναπαράγουν και να διατηρήσουν την κοινωνική τους θέση και εξουσία πάνω στις γυναίκες, συγκεκριμένες καταστάσεις εμφανίστηκαν ως έναυσμα περιστατικών βίας:

- X Αμφιλεγόμενες καταστάσεις που συχνά είχαν να κάνουν με το τι αντιλαμβάνοταν ο δράστης να απειλεί την εξουσία του.
- X Κατανάλωση οινόπνεύματος ή ναρκωτικών ουσιών.
- X Ζήλεια
- X Μια γενική επιθυμία του δράστη να ελέγχει το θύμα (χωρίς να υπάρχει συγκεκριμένη αφορμή).

Αντίδραση στη βία: από την σιωπή στη δράση

Οι αντιδράσεις των ερωτηθέντων στη βία κυμαινόταν, από την αποδοχή και την υπακοή για μακρύ χρονικό διάστημα έως, τελικά, την εγκατάλειψη της οικίας.

• Η σιωπηλή περίοδος

Στις περισσότερες περιπτώσεις η άμεση αντίδραση του θύματος ήταν να μην αναζητήσει βοήθεια αλλά να αποκρύψει το περιστατικό(α) από τους φίλους, την οικογένεια και τους ειδικούς (γιατρούς, αστυνομία, κλπ.).

• Η περίοδος δράσης

Αργότερα, όταν η βία κλιμακωνόταν, τα θύματα αναζητούσαν βοήθεια, κυρίως από ξενώνες για κακοποιημένες γυναίκες ή μέσω υπηρεσιών υποστήριξης θυμάτων, από την αστυνομία ή από δικηγόρους και σχεδόν όλες ξεκίνησαν να λένε στους φίλους και την οικογένειά τους για την κακοποίηση.

Οι κύριοι παράγοντες που εμπόδιζαν τα θύματα από το να ζητήσουν βοήθεια ήταν: ο φόβος ως προς το δράστη, η συναισθηματική εξάρτηση από το δράστη, η ντροπή για την οικογενειακή τους κατάσταση, η ανάγκη προστασίας των παιδιών τους, η οικονομική εξάρτηση, η έλλειψη κοινωνικών δικτύων, η έλλειψη γνώσης του πού να ανατρέξουν για βοήθεια, η ελπίδα ότι ο δράστης θα αλλάξει και/ή η χαμηλή αυτοεκτίμηση.

Αναζητώντας βοήθεια

Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων δήλωσε ότι έλαβαν τη μεγαλύτερη βοήθεια και στήριξη από καταφύγια γυναικών ή τις υπηρεσίες υποστήριξης για το θύμα, ενώ η αστυνομία επαινέθηκε, επίσης, για τον επαγγελματισμό και την υποστήριξη της προς τα θύματα, αν και ορισμένες γυναίκες δήλωσαν ότι είχαν αρνητικές εμπειρίες με την αστυνομία.

Οικογένεια και φίλοι, στις περισσότερες περιπτώσεις, έπαιξαν θετικό ρόλο, ενώ οι δικηγόροι ήταν πολύ σημαντικοί και χρήσιμοι.

"Πρώτα έλαβα βοήθεια από τους γονείς μου και μερικούς καλούς φίλους. Αργότερα απευθύνθηκα σε υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων και στην ομάδα υποστήριξης γυναικών». (SP1)

Οι επιπτώσεις της βίας

Η βία είχε τραυματικές επιπτώσεις όχι μόνο για τις ίδιες τις γυναίκες αλλά και για τα παιδιά τους. Οι ψυχολογικές επιπτώσεις υπήρξαν μακροχρόνιες και για τις περισσότερες γυναίκες ακόμα παρούσες. Οι ψυχολογικές επιπτώσεις περιελάμβαναν άγχος, κούραση, έντονο κλάμα, κατάθλιψη, απώλεια μνήμης, αϋπνία, συναισθηματική απάθεια, έλλειψη συναισθήματος και αυτοκτονικές τάσεις.

Πολλές γυναίκες, επίσης, υπέφεραν από σοβαρά οικονομικά προβλήματα.

Η απομόνωση ήταν ακόμα ένα σημαντικό στοιχείο σε πολλές ιστορίες γυναικών. Για τις γυναίκες που ήταν μετανάστριες, η έλλειψη κοινωνικών δικτύων ήταν περισσότερο έκδηλη.

«Συναισθηματικά νομίζω ότι με έχει επηρεάσει· σήμερα βλέπω σε κάθε άτομο ένα πιθανό δράστη. Ποτέ δεν φεύγω από το σπίτι χωρίς το σπρέι πιπεριού μου. Είμαι φοβισμένη». (ES9)

Οι αυτό-αναφορές αναγκών των θυμάτων για υποστήριξη:

X Καταρχήν, χρειάζονται συναισθηματική υποστήριξη και συμβουλευτική.

X Κατά δεύτερον, οι γυναίκες έχουν ανάγκη από οικονομική ενίσχυση ή καθοδήγηση για να εισέλθουν στην αγορά εργασίας.

X Και κατά τρίτον, τα θύματα χρειάζονται νομική υποστήριξη. Είναι σημαντικό να υπογραμμίσουμε ότι οι γυναίκες μετανάστριες είναι περισσότερο ευάλωτες.

«Τι χρειάζομαι περισσότερο αυτή τη στιγμή; Κάποιον που να με ακούει, έχω ανάγκη να μιλήσω για αυτό που βίωσα και πώς ζω τώρα». (SP19)

Το μονοπάτι της θεραπείας

Παρόλη την ευαλωτότητα που παρουσιάζουν αυτές οι γυναίκες, μεγάλη πλειοψηφία από αυτές ήταν σε θέση να ξεπεράσουν την κατάστασή τους, τουλάχιστον εν μέρει, και εγκατέλειψαν τους βίαιους συντρόφους τους. Εκείνες που δεν άφησαν τον σύντροφό τους, στις περισσότερες των περιπτώσεων, διανύουν μια διαδικασία ενδυνάμωσης.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι ερωτηθείσες γυναίκες προσεγγίστηκαν μέσω των υπηρεσιών υποστήριξης και σίγουρα αυτό είχε επίδραση στα αποτελέσματα.

Συμπεράσματα

Πέρα από τη ψυχολογική υποστήριξη που παρέχεται από τους ξενώνες γυναικών, αυτό που χρειάζονται τα θύματα πραγματικά είναι υποστήριξη για επαγγελματική αποκατάσταση, κοινωνική ένταξη, επαγγελματική κατάρτιση και βοήθεια για τη διαχείριση των καθημερινών προβλημάτων τους που προήλθαν από τη δυσχερή κατάστασή τους (στέγη, υποστήριξη των παιδιών, κλπ.).

Αυτές είναι αναδυόμενες ανάγκες που δεν μπορούν να αγνοηθούν αν θέλουμε να προχωρήσουμε στην κατασκευή ενός αποτελεσματικού συστήματος υποστήριξης στις καταστάσεις ενδοσυντροφικής βίας.

Η πρόληψη θα πρέπει, επίσης, να αποτελέσει ένα κύριο στόχο, καθώς οι επιπτώσεις της βίας μπορεί να ξεθωριάσουν αλλά ποτέ δεν εξαφανίζονται.

Κεφάλαιο 4

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΡΟΛΗΨΗ ΕΝΔΟΣΥΝΤΡΟΦΙΚΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ – ΤΟ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ WOMPOWER

ΤΟ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΤΟΥ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΜΑΣ

Μεθοδολογικές προσεγγίσεις

• Εστίαση στην ενδυνάμωση των γυναικών

Η ενδυνάμωση είναι η διαδικασία μέσω της οποίας οι γυναίκες συνειδητοποιούν την προσωπική, ιδιωτική και δημόσια κατώτερη θέση των δικαιωμάτων τους και της ανάγκης τους να μεταμορφώσουν την κατάσταση τους και να δημιουργήσουν νέες σχέσεις εξουσίας ανάμεσα στους ανθρώπους. Η διαδικασία της ενδυνάμωσης είναι καίριας σημασίας, τόσο στην πρόληψη όσο και στην υποστήριξη των θυμάτων ενδοσυντροφικής βίας.

• Μια διατομεακή προσέγγιση

Ο Crenshaw (1991) όρισε τη διατομεακή προσέγγιση ως τη «διασταύρωση των πολλαπλών ταυτοτήτων και εμπειριών αποκλεισμού και υποταγής. Αναφέρεται στην αλληλεπίδραση μεταξύ φύλου, γενιάς και στις άλλες κατηγορίες διαφοροποίησης στις ζωές του καθενός ατομικά, τις κοινωνικές πρακτικές, τις θεσμικές ρυθμίσεις, και πολιτισμικές ιδεολογίες, καθώς και τα αποτελέσματα αυτών των αλληλεπιδράσεων από τη σκοπιά της εξουσίας».

Επομένως, η προσέγγιση αυτή δίνει έμφαση στη βιωματική εμπειρία των γυναικών ατομικά με τα διαφορετικά τους υπόβαθρα, καθώς και τις δομικές αιτίες της βίας. Πρόκειται για μια ουσιαστική προσέγγιση στις πολυπολιτισμικές μας κοινωνίες.

• Το Οικολογικό Μοντέλο

Ο Urie Bronfenbrenner (1994) ισχυρίζεται ότι προκειμένου κανείς να κατανοήσει το πώς αναπτύσσεται ο άνθρωπος θα πρέπει να λάβει υπόψη του ολόκληρο το οικολογικό σύστημα μέσα στο οποίο προκύπτει η ανάπτυξη. Αυτό το σύστημα αποτελείται από πέντε

κοινωνικά οργανωμένα υποσυστήματα τα οποία βοηθούν την υποστήριξη και καθοδηγούν την ανθρώπινη ανάπτυξη. Κυμαίνονται μεταξύ του μικροσυστήματος, το οποίο αναφέρεται στη σχέση μεταξύ ενός ατόμου που βρίσκεται στην ανάπτυξη και στο άμεσο περιβάλλον του, όπως είναι η οικογένεια, και του μακρό-συστήματος, το οποίο αναφέρεται στα θεσμικά μοτίβα της κουλτούρας, όπως είναι η οικονομία και οι υφιστάμενες γνώσεις.

Μία οικολογική προσέγγιση της έμφυλης βίας την ερμηνεύει ως ένα πολυμορφικό φαινόμενο το οποίο βασίζεται στην αλληλεπίδραση προσωπικών, ανά περίπτωση και κοινωνικοπολιτισμικών παραγόντων.

• Μια προσέγγιση με βάση τις ικανότητες

Μία προσέγγιση με βάση τις ικανότητες επιτρέπει την ανάκτηση και την εκτίμηση των διεξόδων που έχει κάθε άτομο ως αποτέλεσμα των εμπειριών του/της. Η ανάκτηση αυτών των διεξόδων και η αξιολόγησή τους ως θετικών προσόντων αποτελεί μία θεμελιώδη κατάσταση για την ενδυνάμωση των γυναικών και των πιθανότητων τους να θεραπευτούν από μία εμπειρία βίας. Είναι ουσιαστικής σημασίας η ενδυνάμωση των γυναικείων ικανοτήτων οι οποίες αποκτήθηκαν και αναπτύχθηκαν σε διαφορετικές περιοχές και η ανάδειξη αυτών κατά τη διαδικασία της θεραπείας.

Ελάχιστα πρότυπα ποιότητας

Τόσο το Συμβούλιο της Ευρώπης (2007) όσο και το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (2012) θέσπισαν τα βασικά πρότυπα των υπηρεσιών υποστήριξης για τις γυναίκες που επέζησαν από την ενδοσυντροφική βία. Είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη αυτά τα βασικά πρότυπα κατά τον καθορισμό και την εφαρμογή της υπηρεσίας υποστήριξης. Μερικά από αυτά είναι:

- Η κατανόηση της βίας κατά των γυναικών με βάση το φύλο.
- Ενδυνάμωση και αυτονομία.
- Διαφορετικότητα και μη-διάκριση: όλες οι υπηρεσίες πρέπει να σέβονται τη διαφορετικότητα των ατόμων που κάνουν χρήση της υπηρεσίας και η εφαρμογή να γίνεται με μία προσέγγιση απαλλαγμένη από διακρίσεις.
- Ασφάλεια, προστασία και ανθρώπινη αξιοπρέπεια: οι υπηρεσίες πρέπει να εξασφαλίζουν ότι όλες οι παρεμβάσεις θέτουν ως προτεραιότητα την ασφάλεια και την προστασία των επιζώντων/θυμάτων και το σεβασμό στην αξιοπρέπιά τους.
- Εχεμύθεια/ Τήρηση απόρρητου.

Όσον αφορά στην ποιότητα της υπηρεσίας, είναι επίσης απαραίτητες οι:

- X Προώθηση και διασφάλιση της διεπιστημονικής εργασίας μεταξύ των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- X Εγγύηση μιας συντονισμένης αντιμετώπισης: οι υπηρεσίες πρέπει να λειτουργούν μέσα σε ένα πλαίσιο κοινής συνεργασίας μεταξύ των διάφορων φορέων, τη συνεργασία και τη συντονισμένη παροχή υπηρεσιών.
- X Ανάπτυξη ενός πρωτόκολλου που καθορίζει τη δομή και τις διαδικασίες λειτουργίας που πρέπει να ακολουθηθούν.

Επαγγελματικές και προσωπικές ικανότητες

Το μοντέλο της κατάρτισης, υποστήριξης και συμβουλευτικής βασίζεται σε εξειδικευμένες υπηρεσίες: είναι απαραίτητο να βασίζεται σε μία εξειδικευμένη και διεπιστημονική ομάδα επαγγελματιών που εργάζονται απευθείας με τις γυναίκες. Η απαιτούμενη ομάδα επαγγελματιών θα πρέπει να αποτελείται από: δικηγόρους, ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς.

Πιο γενικά, το επαγγελματικό προφίλ θα πρέπει να περιλαμβάνει βασικές έννοιες του φεμινισμού, των σχέσεων των δύο φύλων και της βίας κατά των γυναικών. Είναι απαραίτητο οι επαγγελματίες να έχουν σεβασμό, εμπάθεια και επικοινωνιακές δεξιότητες, όπως η ενεργή ακρόαση, η παράφραση και θετική αναδιατύπωση, και ικανότητα να διευκολύνουν τις ομάδες.

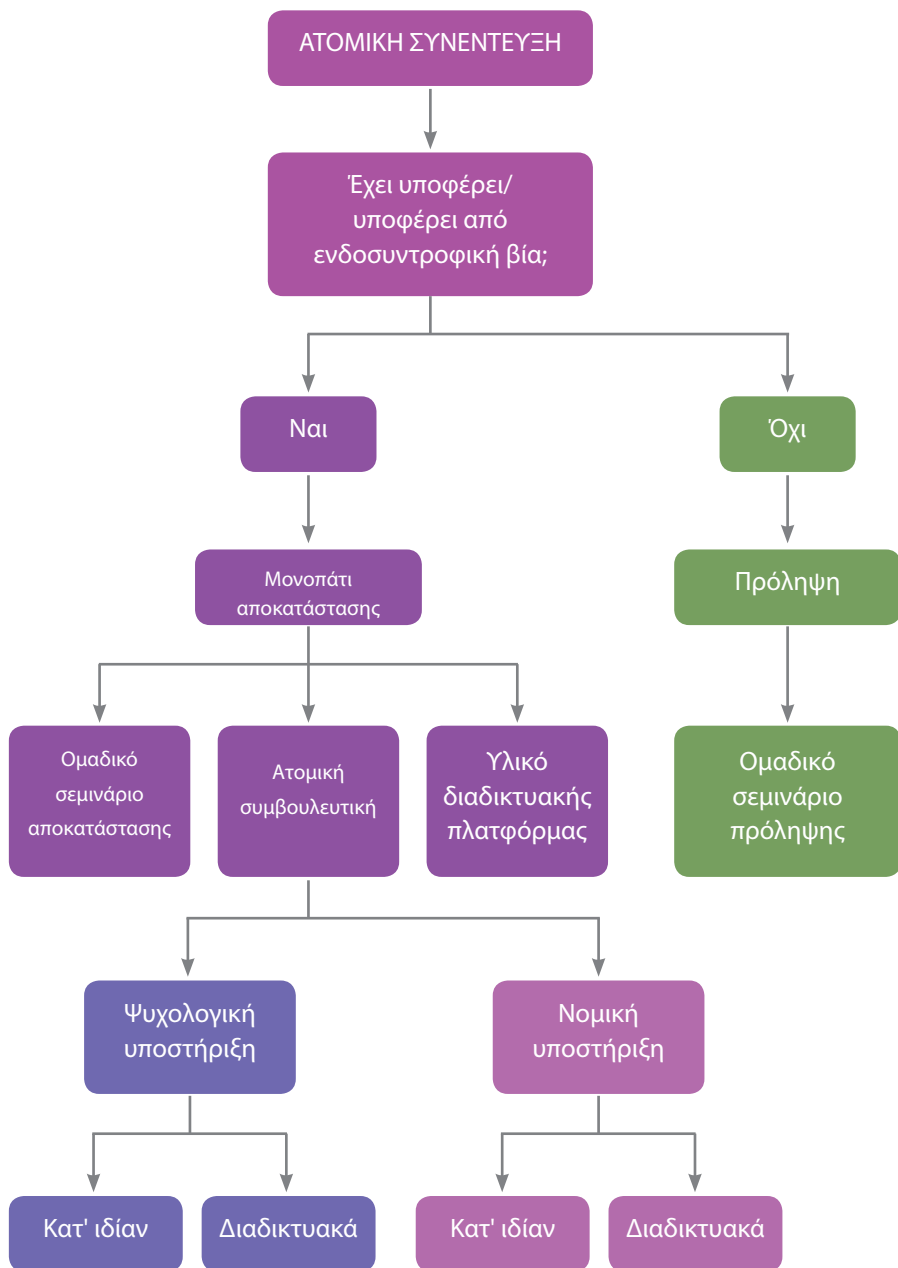
Επιπλέον, είναι σημαντικό για την επαγγελματική ομάδα να έχει τις διαπολιτισμικές ικανότητες που επιτρέπουν την αποτελεσματική εργασία πάνω σε διαπολιτισμικά περιβάλλοντα.²

ΤΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ

Η δομή του υποδείγματος

Το υπόδειγμα που προτάθηκε από το έργο Wompower δημιουργήθηκε ως ένα ολοκληρωμένο υπόδειγμα αντιμετώπισης της έμφυλης βίας και περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα υποστήριξης και θεραπευτικών υπηρεσιών για τις γυναίκες, όπως επίσης και δράσεις πρόληψης.

² Στο τελευταίο κεφάλαιο του φυλλαδίου (κεφάλαιο 6), παρέχονται κάποιες χρήσιμες ιστοσελίδες πάνω στα θέματα που παρουσιάστηκαν.

Το υπόδειγμα καλύπτει τόσο τις δραστηριότητες για την πρόληψη όσο και για την αποκατάσταση από την ενδοσυντροφική βία. Προκειμένου να διασφαλιστούν η ασφάλεια και οι ανάγκες των γυναικών που χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες, είναι ουσιαστικής σημασίας να διαχωριστούν αυτές οι δύο δραστηριότητες. Για αυτό το λόγο οι υπηρεσίες διαχωρίζονται σε δύο διαφορετικά μονοπάτια:

- X Το μονοπάτι της αποκατάστασης: σχεδιάστηκε για τις γυναίκες οι οποίες έχουν υποφέρει ή υποφέρουν από ενδοσυντροφική βία.
- X Το μονοπάτι της πρόληψης: σχεδιάστηκε για τις γυναίκες που δεν έχουν βιώσει ενδοσυντροφική βία.

Ατομική συνέντευξη

Η ένταξη των γυναικών στις υπηρεσίες ξεκινάει πάντα με μία ατομική συνέντευξη με ένα επαγγελματία που ειδικεύεται στην παροχή υπηρεσιών σε γυναίκες.

Ο κύριος σκοπός της ατομικής συνέντευξης είναι να αναγνωριστεί αν η γυναίκα υποφέρει ή έχει υποφέρει από ενδοσυντροφική βία. Η αναγνώριση της βίας στην ατομική συνέντευξη βασίζεται στην αφήγηση, τις ανησυχίες, τις ανάγκες και απαιτήσεις που εκφράστηκαν από τη γυναίκα. Η απόφαση επιλογής του μονοπατιού πρόληψης ή του μονοπατιού αποκατάστασης θα πρέπει να επιλέγεται από κοινού από την γυναίκα και τον επαγγελματία.

Για την υποστήριξη των επαγγελματιών σε αυτή τη διαδικασία, το συνοδευτικό DVD του εντύπου περιλαμβάνει χρήσιμες φόρμες καταγραφής των πληροφοριών που παρέχονται από τις συμμετέχουσες και παρακολούθησης κάθε υπόθεσης (π.χ. προσωπικοί φάκελοι, ερωτηματολόγια αξιολόγησης, κλπ.).

Κάθε γυναίκα που χρησιμοποιεί την υπηρεσία θα χρειαστεί ένα εκπαιδευτή ή διαχειριστή υπόθεσης που θα παρακολουθεί την εξέλιξή της. Ο εκπαιδευτής μπορεί να είναι είτε ο επαγγελματίας που παίρνει την αρχική συνέντευξη ή κάποιος άλλος επαγγελματίας, συνήθως ένας κοινωνικός λειτουργός ή ένας ψυχολόγος. Η σταθερότητα είναι σημαντική, όπως επίσης συνιστάται οι γυναίκες να έχουν τον ίδιο εκπαιδευτή σε όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.

Το μονοπάτι της αποκατάστασης

Το μονοπάτι αποκατάστασης περιλαμβάνει δύο υπηρεσίες, οι οποίες και οι δύο είναι πολύ σημαντικές: η ατομική συμβουλευτική και τα σεμινάρια στις ομάδες αποκατάστασης.

Η συμμετοχή σε ατομική συμβουλευτική ή ομαδικά σεμινάρια αποφασίζεται από κοινού ανάμεσα στον επαγγελματία και τη γυναίκα, με βάση τις ανάγκες της κάθε γυναίκας και την εκτίμηση του επαγγελματία ανάλογα σε ποιο στάδιο της θεραπευτικής διαδικασίας

βρίσκεται (δεν σημαίνει ότι όλες οι γυναίκες που μόλις άρχισαν να αναρρώνουν από μία πρόσφατη εμπειρία βίας είναι σε θέση να συμμετάσχουν αμέσως σε ομαδικά σεμινάρια).

• Ατομική συμβουλευτική

Η ατομική συμβουλευτική θεωρείται ως μια διεπιστημονική υποστηρικτική υπηρεσία συμπεριλαμβανομένης της νομικής και ψυχολογικής συμβουλευτικής. Η ατομική συμβουλευτική αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο της θεραπευτικής διαδικασίας. Πρέπει να είναι ευέλικτη ώστε να ανταποκρίνεται στα μοναδικά θέματα που αντιμετωπίζει κάθε γυναίκα. Για παράδειγμα, οι διαφορετικοί τύποι συμβουλευτικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών στα τωρινά θύματα σε αντίθεση με τα θύματα, τα οποία έχουν ήδη αποδράσει από καταστάσεις βίας.

Οι κύριοι στόχοι της ατομικής συμβουλευτικής είναι:

- X Να συμβάλει στη διαδικασία να ξεπεραστεί η ενδοσυντροφική βία και να υποστηρίξει τις γυναίκες στη διαδικασία ανάκαμψης.
- X Να διευκολυνθεί η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσή τους.
- X Να προωθήσει την αναγνώριση στις γυναίκες άλλων μορφών βίας που μπορεί να βιώνουν και να παράσχει εργαλεία για την πρόληψή τους.
- X Να προωθήσει την ενδυνάμωσή τους, βοηθώντας στον εντοπισμό και την ανάπτυξη όλων των δεξιοτήτων τους (κυρίως, τις συναισθηματικές και κοινωνικές δεξιότητες).

Οι συγκεκριμένοι στόχοι των διαφορετικών επιλογών υποστήριξης είναι:

- X Νομική βοήθεια: η παροχή πληροφοριών πάνω σε θέματα νομικών και δικαστικών θεμάτων για τις γυναίκες που εμπλέκονται σε καταστάσεις ενδοοικογενειακής βίας.
- X Ψυχολογική συμβουλευτική: η παροχή ψυχολογικής υποστήριξης/ αποκατάστασης στις γυναίκες που εμπλέκονται σε καταστάσεις βίας.

Τόσο η νομική όσο και η ψυχολογική συμβουλευτική θα πρέπει να πραγματοποιούνται κατά κύριο λόγο μέσω κατ' ιδίαν συναντήσεων. Οι κατ' ιδίαν συνεδρίες απευθύνονται σε γυναίκες που, μετά από μια προηγούμενη συνέντευξη, συμμετέχουν στο μονοπάτι αποκατάστασης. Ανάλογα με την περίπτωση, μια διαδικτυακή ψυχολογική και νομική υπηρεσία μπορεί, επίσης, να είναι ανοικτή σε άλλες γυναίκες (δείτε τη διαδικτυακή πλατφόρμα στην ιστοσελίδα: www.srep.ro/wompower/platform).

Αν οι γυναίκες έχουν πρόσβαση στην διαδικτυακή υπηρεσία, χωρίς να συμμετάσχουν στην κατ' ιδίαν συμβουλευτική, τότε η περίπτωσή τους πρέπει να αναφερθεί σε επαγγελματίες που μπορούν να ανταποκριθούν σε μια πρόσωπο-με-πρόσωπο συνέντευξη (ανάλογα με το που ζει η γυναίκα, μπορεί να αναφέρεται στο κέντρο όπου εφαρμόζεται το υπόδειγμα ή σε κάποιον άλλο φορέα).

Το περιεχόμενο της ψυχολογικής και νομικής συμβουλευτικής θα πρέπει να οργανώνεται από τον επαγγελματία ανάλογα με τις απαιτήσεις, τις ανάγκες και τις δυνατότητες των γυναικών. Στην περίπτωση της ψυχολογικής συμβουλευτικής, είναι σημαντικό να εξεταστεί το στάδιο της διαδικασίας θεραπείας στο οποίο βρίσκεται κάθε γυναίκα.

• Ομαδικά σεμινάρια αποκατάστασης

Τα ομαδικά σεμινάρια αποκατάστασης είναι μέρος της ψυχολογικής συμβουλευτικής υποστήριξης και αποτελούν καίρια συμπληρωματική δράση στην ατομική ψυχολογική στήριξη. Τα ομαδικά σεμινάρια θεραπείας προσφέρουν στις γυναίκες το χώρο να μοιραστούν τις εμπειρίες τους, τα συναισθήματά τους και τις ανησυχίες τους με γυναίκες που βιώνουν παρόμοιες καταστάσεις.

Οι κύριοι στόχοι των ομαδικών σεμιναρίων αποκατάστασης είναι:

- X Η υποστήριξη των γυναικών στο να ξεπεράσουν την κατάσταση βίας που έχουν βιώσει.
- X Η προώθηση αλλαγών προκειμένου η γυναίκα να επιστρέψει σε μία φυσιολογική κατάσταση.
- X Η υποστήριξη της διαδικασίας ενδυνάμωσης.

Οι συγκεκριμένοι στόχοι των ομαδικών σεμιναρίων αποκατάστασης είναι:

- X Η δημιουργία ευκαιριών για προσωπική, κοινωνική και επαγγελματική ανάπτυξη των γυναικών.
- X Η ευαισθητοποίηση των γυναικών ως προς τη δυνατότητα χρήσης των υπάρχοντων κοινοτικών πηγών που υπάρχουν στην περιοχή τους.
- X Η ενδυνάμωση των προστατευτικών παραγόντων και η μείωση των παραγόντων κινδύνου για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας.
- X Η ενδυνάμωση και η προώθηση ενός συνόλου προσωπικών και κοινωνικών δεξιοτήτων.

Προτείνεται η πραγματοποίηση των ομαδικών σεμιναρίων θεραπείας να βασίζεται πάνω:

- X Στις απαιτήσεις και τις ανάγκες κάθε γυναίκας που συμμετέχει, με σεβασμό πάνω στην προσωπική της πορεία και στο χρόνο που χρειάζεται. Αυτό σημαίνει, επίσης, να υπάρχει σεβασμός ως προς την επιθυμία της συμμετέχουσας να παραμείνει σιωπηλή.
- X Στην ευελιξία του προγράμματος, με σκοπό να ανταποκριθούν οι διαφορετικές ανάγκες των συμμετεχόντων, οι οποίες βρίσκονται σε διαφορετικά στάδια στην κατάσταση βίας και στη διαδικασία θεραπείας τους.
- X Στη δημιουργία μιας ατμόσφαιρας ενσυναίσθησης και στην προτροπή συμμετοχής των γυναικών από τον διοργανωτή.

X Σε μία βιωματική διαδικασία μάθησης.

X Στην προώθηση ευκαιριών για την προσωπική, κοινωνική και εργασιακή ανάπτυξη των συμμετεχόντων.

Το προτεινόμενο πρόγραμμα θεραπείας αποτελείται από τέσσερις συνεδρίες, οι οποίες υπάρχει η δυνατότητα να οργανωθούν με ένα ευέλικτο τρόπο ανάλογα με το προφίλ των γυναικών που συμμετέχουν και τα αιτήματά τους. Τα περιεχόμενα που καλύπτονται σε κάθε συνεδρία είναι:

- 1) Εισαγωγή. Αλλαγή ταυτότητας: από την ταυτότητα του θύματος στην ταυτότητα του επιζήσαντα.
- 2) Βία: περιγραφή, αναγνώριση και πηγές βοήθειας.
- 3) Από την εξάρτηση στην αυτονομία και την επικοινωνία.
- 4) Από την απομόνωση σε ένα δίκτυο υποστήριξης. Οδηγίες για τη χρήση της Διαδικτυακής Πλατφόρμας. Κλείσιμο.

Το DVD του Wompower περιλαμβάνει μία πιο λεπτομερή περιγραφή κάθε στοιχείου και περιλαμβάνει χρήσιμο πληροφοριακό υλικό.

Η τελευταία συνεδρία περιλαμβάνει οδηγίες για τη διαδικτυακή πλατφόρμα, την παρουσίαση του περιεχομένου της καθώς και των βασικών γνώσεων που χρησιμοποιούνται προκειμένου να κατανοηθεί από την ομάδα πως λειτουργεί (για την παρουσίαση της διαδικτυακής πλατφόρμας, δείτε ενότητα 4.2.5).

Το μονοπάτι της πρόληψης

Το μονοπάτι της πρόληψης βασίζεται σε μια κύρια δραστηριότητα: στα ομαδικά σεμινάρια πρόληψης. Ο κύριος στόχος των ομαδικών σεμιναρίων πρόληψης είναι να αποτραπεί η εμφάνιση της βίας και γενικότερα η μείωση της πιθανότητας οποιαδήποτε γυναίκα να πέσει θύμα βίας. Με αυτόν τον τρόπο, η ομάδα πρόληψης στοχεύει στην αποτροπή του να θεωρηθεί η ενδοσυντροφική βία σαν ένα φυσιολογικό και νόμιμο γεγονός.

Οι συγκεκριμένοι στόχοι της ομάδας είναι:

X Να συμβάλλει στην ευαισθητοποίηση του φαινομένου της βίας.

X Να προωθήσει στρατηγικές για την αναγνώρισή της.

X Να παράσχει εργαλεία και μηχανισμούς προκειμένου οι γυναίκες να μπορέσουν να αποφύγουν πιθανές μελλοντικές καταστάσεις βίας.

X Να ενισχύσουν την ενδυνάμωση των γυναικών.

Επειτα από την πρώτη ατομική συνέντευξη, οι γυναίκες που δεν έχουν διαγνωστεί ως θύματα συντροφικής βίας και που είναι πρόθυμες να συμμετάσχουν θα πρέπει να παραπεμφθούν στα ομαδικά σεμινάρια πρόληψης. Αν κατά τη διάρκεια της συνεδρίας μία γυναίκα αναγνωρίσει και παραδεχτεί ότι έχει πέσει θύμα ή βιώνει συντροφική βία, ο εκπαιδευτής θα της προσφέρει τη δυνατότητα να κάνει μία ατομική συνέντευξη μαζί του και να έχει πρόσβαση και σε άλλες διαθέσιμες συμβουλευτικές πηγές.

Η εφαρμογή της ομάδας πρόληψης θα πρέπει να προσαρμοστεί στις απαιτήσεις των γυναικών, στην ευελιξία του προγράμματος και σε μία βιωματική μαθησιακή διαδικασία. Το προτεινόμενο πρόγραμμα πρόληψης αποτελείται από τέσσερις συνεδρίες, οι οποίες μπορούν να οργανωθούν με ένα ευέλικτο τρόπο ανάλογα το προφίλ της κάθε γυναίκας που συμμετέχει και τις απαιτήσεις της.

Τα περιεχόμενα που καλύπτει η κάθε συνεδρία είναι:

- 1) Εισαγωγή. Τα στερεότυπα και οι ρόλοι των δύο φύλων.
- 2) Η κατανόηση του φαινομένου της βίας κατά των γυναικών.
- 3) Η αναγνώριση του φαινομένου της βίας κατά των γυναικών.
- 4) Υπάρχουσες πηγές. Οδηγίες για τη χρήση της Διαδικτυακής Πλατφόρμας. Κλείσιμο.

Το DVD του Wompower περιλαμβάνει μία πιο λεπτομερή περιγραφή κάθε στοιχείου και χρήσιμο πληροφοριακό υλικό.

Στην περίπτωση της ομάδας πρόληψης, η τελευταία συνεδρία περιλαμβάνει οδηγίες για την διαδικτυακή πλατφόρμα, την παρουσίαση του περιεχομένου της, καθώς και των βασικών γνώσεων που χρησιμοποιούνται προκειμένου να κατανοηθεί από την ομάδα πώς λειτουργεί (για την παρουσίαση της διαδικτυακής πλατφόρμας, δείτε την επόμενη ενότητα).

Η διαδικτυακή πλατφόρμα

Ο κύριος στόχος της διαδικτυακής πλατφόρμας είναι η παροχή συμβουλευτικής διαμέσου διαδικτυακών καναλιών, καθώς και πληροφοριών σχετικά με την έμφυλη βία και την ενδοσυντροφική βία. Είναι ένα βασικό εργαλείο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί τόσο στην πορεία της πρόληψης όσο και της αποκατάστασης.

Είναι ένα πολύ ισχυρό εργαλείο, διότι επιτρέπει, στις γυναίκες που δεν παρακολουθούν άμεσα τις υπηρεσίες που χρειάζονται να έχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες που η διαδικτυακή πλατφόρμα προσφέρει, ανεξάρτητα από το πού κατοικούν. Αυτό επιτρέπει

τον πολλαπλασιασμό των επιδράσεων των παρεχόμενων πηγών.

Η διαδικτυακή πλατφόρμα χωρίζεται σε:

- X Πληροφοριακό υλικό, το οποίο περιλαμβάνει ένα μεγάλο εύρος πληροφοριών και πηγών πάνω στην έμφυλη και ενδοσυντροφική βία. Αυτό μπορεί να είναι μία πρόσθετη πηγή πληροφοριών για αυτές τις γυναίκες που παίρνουν μέρος στα ομαδικά σεμινάρια θεραπείας και πρόληψης. Συγκεκριμένα, περιλαμβάνει ως υλικό αναφοράς μέρος του περιεχομένου και των δύο ομαδικών σεμιναρίων, όπως επίσης και πληροφορίες πάνω σε νομικά θέματα.
- X Μία ψυχολογική και νομική συμβουλευτική διαδικτυακή πλατφόρμα που προορίζεται για γυναίκες που έχουν υποφέρει ή υποφέρουν από τη βία. Μπορεί να είναι ένα συμπληρωματικό εργαλείο για αυτές τις γυναίκες που συμμετέχουν σε κατ' ιδίαν συμβουλευτική, τόσο ψυχολογική όσο και νομική. Η ψυχολογική και νομική συμβουλευτική μέσω διαδικτύου μπορεί να προσφερθεί σε γυναίκες που έχουν ανάγκη από αυτού του είδους την υπηρεσία, ανεξάρτητα από το που βρίσκονται (για περισσότερες πληροφορίες δείτε την παρουσίαση της εξατομικευμένης συμβουλευτικής στην ενότητα 4.2.3). Μπορείτε να έχετε πρόσβαση στη διαδικτυακή πλατφόρμα μέσω της ιστοσελίδας: www.srep.ro/wompower/platform.

Κεφάλαιο 5.

ΤΕΛΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ

Κατά τη διάρκεια του έργου WOMPOWER, οι 9 εταίροι από 8 χώρες της Ευρώπης συγκέντρωσαν τις εμπειρίες τους και προσπάθησαν να αναπτύξουν ένα ολοκληρωμένο υπόδειγμα υπηρεσιών πρόληψης και υποστήριξης για τις γυναίκες που έχουν βιώσει έμφυλη βία.

Το DVD που συνοδεύει το παρόν φυλλάδιο παρέχει πληροφορίες και για το πώς εφαρμόσαμε το μοντέλο με τις γυναίκες, συμπεριλαμβανομένων των μαρτυριών από τους επαγγελματίες που εργάζονται στο έργο.

Ελπίζουμε ότι το μοντέλο μας θα είναι χρήσιμο και για άλλους επαγγελματίες που, επίσης, μπορούν να το χρησιμοποιούν στις επαγγελματικές τους δραστηριότητες, προσαρμόζοντάς το στις ανάγκες της κάθε γυναίκας ή της ομάδας των γυναικών με τις οποίες συνεργάζονται.

Κατά τη διάρκεια του έργου, συνειδητοποιήσαμε, επίσης, τη σημασία της χρήσης κοινής ορολογίας κατά την περιγραφή του φαινομένου της βίας κατά των γυναικών. Οι διεθνείς οργανισμοί χρησιμοποιούν κυρίως δύο όρους για να μιλήσουν για τη βία που ασκείται κατά των γυναικών, με βάση το φύλο: «βία κατά των γυναικών» και «έμφυλη βία».

Θα πρέπει, επίσης, να επισημανθεί ότι σε ορισμένες χώρες ο όρος «ενδοοικογενειακή βία» χρησιμοποιείται ως συνώνυμο της ενδοσυντροφικής βίας.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το έργο WOMPOWER και τα αποτελέσματά του, μπορείτε να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα www.srep.ro/wompower όπου στην ενότητα «Οι Συνεργάτες» μπορείτε, επίσης να βρείτε τα στοιχεία επικοινωνίας του κάθε οργανισμού-εταίρου.

Επιλεγμένες πηγές και Βιβλιογραφία³

Εννοιολογική βάση

Διεθνές και Ευρωπαϊκό πλαίσιο:

General Recommendation No. 19 (1992) of the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (CEDAW). <http://goo.gl/CmGdoL>

Beijing Platform of Action (1995). <http://goo.gl/VWJBMU>

Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (2011). <http://goo.gl/kSMRgD>

Krug, E.G. et al (2002). World report on violence and health. Geneva: World Health Organization. <http://goo.gl/erwP1J>

Ανάλυση της βίας κατά των γυναικών με βάση το φύλο:

European Women's Lobby (2010). Towards a Europe free from all forms of violence against women. <http://goo.gl/iysw9w>

Ενδυνάμωση:

Sardenberg (2008). Liberal vs. Liberating Empowerment: A Latin American Feminist Perspective on Conceptualising. IDS Bulletin, Volume 39, No 6. <http://goo.gl/vpUWi7>

Διατομεακή προσέγγιση:

AWID (2004). Intersectionality: A tool for gender and economic justice.

<http://goo.gl/6F3UmK>

Crenshaw, Kimberlé W. (1991). „Mapping the Margins: Intersectionality, Identity Politics, and Violence against Women of Color“. Stanford Law Review, Vol. 43, No 6.

Fundació SURT (2012). EMPOW-AIR. European comparative report on violence against women within romani communities. Barcelona: Fundació SURT.

Οικολογικό μοντέλο βίας:

HEISE, Lori (1998). „Violence against Women. An Integrated, Ecological Framework“, Violence against Women, June 1998 vol. 4 no. 3 p. 262-290. <http://goo.gl/coqdht>

Bronfenbrenner, U. (1994). „Ecological models of human development“. International Encyclopedia of Education, Vol.3, 2nd Ed. Oxford: Elsevier.

³ Μια πιο ολοκληρωμένη λίστα διατίθεται στα έγγραφα που υπάρχουν στο DVD.

Προσέγγιση με βάση την ικανότητα:

Surt Women's Foundation (2013). Forward: A competence-based approach to improve the social inclusion of migrant women. <http://goo.gl/QWZ7z1>

Ελάχιστα πρότυπα ποιότητας για τις υποστηρικτικές υπηρεσίες:

Council of Europe (2007). Combating violence against women: minimum standards for support services. <http://goo.gl/68xvL2>

European Institute for Gender Equality (2012). Review of the Implementation of the Beijing Platform for Action in the EU Member States: Violence against Women – Victim Support. <http://goo.gl/Jw7Upl>

Εγχειρίδια για επαγγελματίες

University of Saskatchewan (2001). Working with battered women: a handbook for health-care professionals. <http://goo.gl/PIlhDq>

Alto Comisionado de las Naciones Unidas para los Refugiados-ACNUR (2010). Grupos de apoyo para mujeres afectadas por violencia: Manual de agendas para el trabajo grupal. <http://goo.gl/BMKhQO>

Gender Equality Awareness Raising against Intimate Partner Violence (2011). Booklet III: Teacher's Manual. <http://goo.gl/lZ2Efp>

Council of Europe (2013). Gender matters. A manual on addressing gender-based violence affecting young people. <http://goo.gl/ybNXSB>

Mediterranean Institute for Gender Studies (2012). Youth 4 youth. A manual for empowering young people in preventing gender-based violence through peer education. Daphne III Programme, European Commission. <http://goo.gl/uCzkDR>

Fundació SURT (2010). „L'abordatge de la violència masclista a SURT“. La Bastida, Núm. 2.

Περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα του έργου:
www.srep.ro/wompower.

Φωτογραφίες: awrangler/123RF Stock

Σχεδιασμός: Anna Lauk/Elegant Design

Αυτή η έκδοση πραγματοποιήθηκε με την οικονομική υποστήριξη του προγράμματος Δάφνη III της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Τα περιεχόμενα αυτής της έκδοσης είναι αποκλειστική ευθύνη των συγγραφέων και δεν μπορεί να θεωρηθεί σε καμία περίπτωση ότι αντικατοπτρίζει τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.